

7

CRISI SOCIAL

La pobresa, aquesta trista protagonista

Les retallades es justifiquen per la falta de recursos i assenyalant Madrid, però la Generalitat no ha revisat la renda d'inserció

Camilo S. Baquero

Mai com el 2015 la pobresa havia estat tan present en el debat polític català. Abans hauria estat inimaginable, per exemple, que la investidura d'un president depengués d'un paquet de mesures socials. Un estira-i-arroña entre la CUP i un Junts pel Sí (amb Convergència a bord) que ja s'ha oblidat de la seva recent acció de govern en la lluita contra l'exclusió social. Una discussió indispensable des de fa temps, ignorada en tant que espínosa i cara, i que només els núvols en el camí a Itaca han fet aflorar.

Encara que es repeteixin, les xifres que mostren els estralls de la crisi segueixen sent dures. El 20,9% dels catalans es troba en risc de pobresa d'acord amb l'Idescat. Una magnitud que es dispara gairebé vuit punts entre els menors de 16 anys. Però la crisi no ha afectat a tots per igual. Des del 2011, la bretxa de rendes entre els més rics i els més pobres ha crescut un 20%. El quintil més afortunat de Catalunya té 6,5 vegades més renda que el més necessitat.

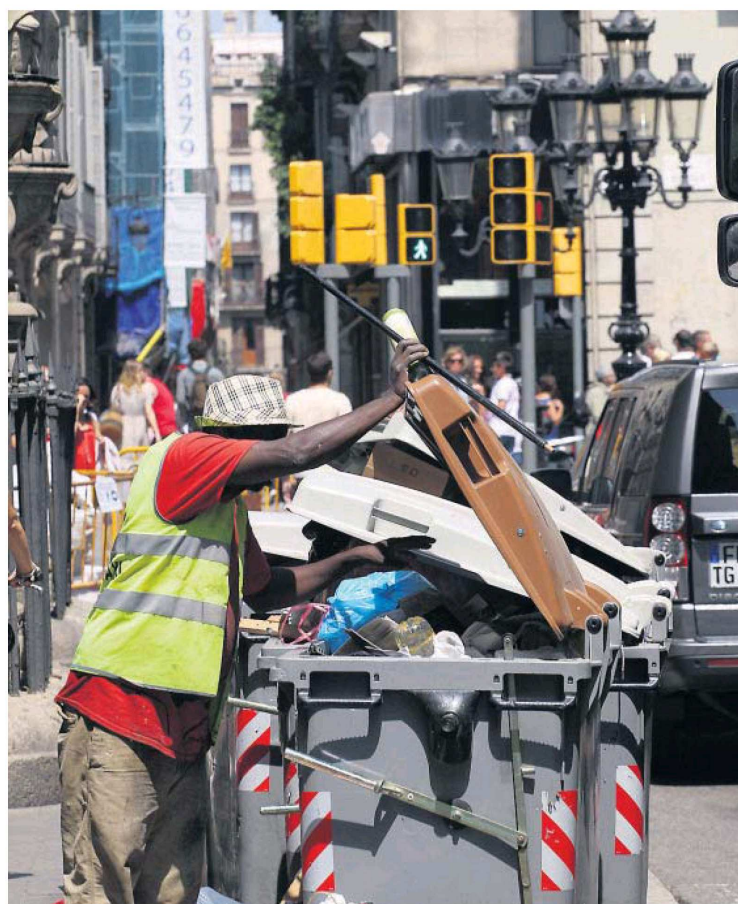
La Generalitat va presentar el juny passat un pla de xoc contra la pobresa que va agrupar programes que ja tenia en marxa i en va afegir d'altres, com ara activitats de lluita contra la fam entre els nens a l'estiu. Encara avui es repeteix com un mantra la xifra de 1.066 milions d'euros que es van destinar per a aquest fi, obviant que en aquesta quantitat s'inclouen programes que ben poc tenien a veure amb la lluita contra l'exclusió social, com ara els 58 milions d'una concessió per posar en marxa la nova targeta per pagar el transport públic, la T-Mobilitat.

Les retallades sempre s'han justificat per la manca de recursos. El dit també assenyalava a Madrid: l'Estat ha deixat de pagar 11 dels 16 programes que copagava. Però el silenci ha estat la regla de la Generalitat a l'hora d'explicar per què, per exemple, la renda mínima d'inserció no s'ha revisat mai. El soroll pel greuge que va suposar la suspensió del decret contra la pobresa energètica

es va empassar el fet que encara es desconegui si les subministradores faran aportacions al fons contra aquesta xacra.

"Molts serveis vinculats a l'atenció a les persones estan insuficientment finançats", afegeix Oriol Illa, president de la Taula del Tercer Sector. La situació econòmica de les entitats en la trinxera és preocupant. Els impagaments porten les organitzacions a contínues tensions de tresoreria. Un terç de les organitzacions del sector va tancar el 2014 amb pèrdues.

Els indicadors alerten els experts. "Hi ha pràctiques d'economia submergida que, tot i que no haurien d'existir, estan sostenint algunes de les economies més vulnerables. Però, d'altra banda, es dona una altra economia totalment inadmissible, que és la de l'evasió fiscal de les grans fortunes. Ni els poders públics ni els fàctics volen actuar per eradicar aquesta gran injustícia, que és la que hauria de desaparèixer amb més urgència", diu Teresa Crespo, presidenta d'Entitats Catalanes d'Acció Social. "Hi ha una societat i dual que la crisi ha contribuït a desenvolupar i el creixement econòmic a cronificar", apunta Illa.

Un home rebusca entre les escombraries al carrer del Carme, a Ciutat Vella, Barcelona. / CARLES RIBAS

8

ECONOMIA

Una recuperació molt desigual

L'economia catalana agafa embranzida, però gairebé el 90% dels nous contractes són temporals

Ll. P.

L'economia catalana torna a créixer. I després d'haver davallat un 8,8% durant la recessió, ha agafat embranzida i avança a un ritme que no experimentava des de l'època de bonança. Els serveis d'estudis de les principals institucions econòmiques preveuen que l'any acabarà amb un creixement del 3,3%. Però si bé els indicadors macroeconòmics milloren, Catalunya viu un moment de màxima emergència social: milers de ciutadans perden la casa, les retallades socials es mantenen i les entitats socials han d'atendre ciutadans que no arriben a final de mes. La recuperació no arriba a tothom.

Durant els anys de crisi, Catalunya tirava gairebé amb un únic motor: el sector exterior. El turisme internacional i les exportacions van donar oxigen a una economia plena de ferides: s'accelerava la desindustrialització, es rescatava la banca, la construcció s'ensorrava i les arquitectes de la Generalitat patien fins i tot per pagar les nòmines. Tot i que la situació de les finances públiques encara és molt delicada, l'econo-

mia ha aconseguit engegar altres motors. La inversió estrangera aquest any ha arribat als 3.689,7 milions el tercer trimestre, un 240% més que el 2014, i el capital que es dirigeix al sector immobiliari és fins i tot superior als nivells de l'època de la bombolla.

La recuperació s'ha traduït en un increment de l'ocupació. Durant els tres primers trimestres de l'any, s'han creat uns 87.000 llocs de treball i la taxa d'atur ha baixat al 17,5%. Però totes les millores que exhibeixen els grans números es veuen desdibuixades per la situació d'emergència social, ja que un de cada cinc catalans es troba al llindar de la pobresa.

Com s'explica això? Els sindicats denuncien com a primera causa la baixa qualitat dels nous llocs de treball. És cert, es crea ocupació, però segons les dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, el 88% dels contractes que s'han signat a Catalunya aquest any són eventuais. Aquesta tendència ha fet que la taxa de temporalitat de totes les feines vigents

hagi pujat fins al 20,5%. A més, una quarta part dels contractes que es fan són de molt curta durada: d'un mes, una setmana o fins i tot un dia.

Els treballadors encara arrosseguen la retallada dels sous i tot just ara es beneficien dels primers increments salarials, molt tímids, del 0,87% segons la Generalitat. Una mostra de l'augment de la bretxa que segueix obrint-se entre rics i pobres la posa sobre la taula l'escola de negocis EADA: entre 2007 i 2014, els directius de les empreses van veure que el seu sou pujava un 1,64%, mentre els treballadors patien una retallada de gairebé el 8%.

Tot plegat ha suposat l'aparició d'una nova capa social, l'anomenat *treballador pobre*. Les entitats socials calculen que el 15% de les llars en què el membre de la família que la sosté treballa està en situació d'exclusió, i que el 45% dels desnonaments es produeixen en llars on algú té feina. Malgrat la fortalesa dels grans números, la precarització de l'ocupació no permet encara deixar enrere la dècada perduda.